

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Anne dies Dominicos, & Sanctorum festa epulis, & symposijs decorare, &
celebrare liceat. cap.xi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

dendi à sobriis, vt cum hypocritis exitij, aeternaeque damnationis partem fortiatur. Quare ad sobrietatem, cum omnes, tum praecipue ecclesiae seruos, qui luminaria mundi, & sal terrae sunt, vnà cum Paulo R. ma illius paternitas hortatur, vtque temulentiam, in qua luxur est, deuitent obnixè precatur. Caterum qui turpiter illi vitio indulgent immorgeri, ab officiis, & beneficiis, vt dictum est, ecclesiastica censura & Synodi auctoritate primum suspendit: Deinde si etiam impudenter detestanda consuetudini, ac dictu pariter & visu foedissima diutius inhaerint, omnibus honorum gradibus exutos, ad quadrupedum sortem, quae natura prona atque vètri obedientia finxit, maioribus suppliciis affectos statuit adijciendos. Quae autem à Confessariis iniungenda sit ebriosis poenitentia, alibi à nobis dictum est. ^a

Insignis contra ebriosos poenit.

a in specul. de malor. hor. sup. causi. et remed. lib. 3. cap. 10.

Auoe dies Dominicos, & Sanctorum festa epulis ac symposiis decorare & celebrare liceat? CAP. XI.

ET si ad propositam quaestionem, sobrietatis, pietatis, ac verae honestatis amatoribus, & cultoribus per praemissa satis responsum esse arbitramur, tamen, quia forte quispiam possit obijcere, scriptum esse: *b Deutero. 16. Epulaberis in festiuitate tua; & D. Clemetem martyrem ac pontificem declarasse, illum peccato obnoxium, qui in die festo Domini maestitiam pra se fert, eo quod per huiusmodi dies exhilarari oporteat; Ad singula quid sancti Patres responderint, huc producemus. Et primò praefatus Clemens introducens Apostolos suam ad Deum orationem fundentes, haec illos refert dixisse verba: *d lib. 7. const. apostol. cap. 36. Domine omnipotens, mundum per Christum condidisti, & Sabbatum propter id instituisti, quoniam in eo quiescisti ab operibus, in meditationem tuarum legum, festaque praecipisti in laetitiam nostrarum animarum, vt memoriam recoleremus creatae à te sapientiae: quem admodum propter nos nasci voluit ex muliere, apparuit in vita, demonstrans se in baptismo, quod Deus & honor erat, qui pro nobis passus est tua permissione, & mortuus, atque tua potentia suscitatus, ideo resurrectionis festum celebrantes, in Dominica laetamur, propter eum, qui vicit mortem, donauit vitam, & immortalitatem:**

b Deutero. 16.

c lib. 5. const. a. post. cap. 101.

d lib. 7. const. apostol. cap. 36.

Cur dies Dominici & festa instituta.

O tatem:

tatem: per quem accesserunt gentes ad ipsum imperium magnum, verum Israël, Deo charum. Te Domine etiam Patres nostros de terra Aegypti eduxisti, Sabbathum eos seruare iussisti, non ut animum eis dares, sed ut occasionem pietatis haberent: ut ut potentiam tuam agnoscerent, & mala vitarent. facris quibusdam cancellis eos astringens, ut ne legem quidem iratum in die Sabbati de ore suo quod vellet emitte, Dies verò Dominicus, cum detur nobis ipsum mediatorem, legislatorem, resurrectum auctorem primogenitum omnis creaturæ, Deum unicum, & hominem, natum de Maria sine congressu conuersatum sanctè, crucifixum pro nobis in monte Caluariae, & mortuum ac suscitatum à mortuis, meritis Domini precipitur, ut tibi Domine pro his omnibus gratiarum actio offeratur: ea est enim a te collata, quæ sua magnitudine omnia beneficia obsequatur.

a in Hom. de elemosyna.

Huic Apostolorum sententiæ & orationi factæ a D. Ioannes Chrysostomus ^a, & de Sabbatho vultus: Tum, inquit, à labore omni cessatur, relaxatur, & feris alacrior fit animus. Et quod multum est, innumeris eo die bonis potiti sumus. Nam destructus est infernus, extinctum maledictum, & peccatum, contractæ inferorum portæ, captus est diabolus, diuturnum bellum diremptum, & Deo homines, nostrumque genus ad pristinam maiorem rediit dignitatem, viditque, sed inopertum & admirabile illud spectaculum, quod homo immortalis. Hæc omnia volens ipse nobis in memoriam referre, diem illum in medium attulit, ipsum in medium assumens, qui vnicuique diceret: Cogita quanta & qualia bona accepisti hoc die, quantum es liberatus. Qualis eras antea, qualis postea factus, non conuiuando, non vinum profundendo, non festiuitati, choreisque vacando, sed indigentes fratrum caritate facili iuuando. Quæ dico, non ut laudearis, sed ut vos quoque imitemini. Faciamus itaque quod Paulus præscripsit, & die Dominico vnicuique vestrum domi opes Dominicas reponat; fiatque

Dies Dominicus quomodo venerandus.

& consuetudo immutabilis; nec dubito posthac non fore opus adhortatione, vel consilio. Nequaquam enim tam efficax est adhortatio & sermo, vt consuetudo tempore firmata. Statuamus igitur hoc, vt Dominico die aliquid in subsidium pauperum reponamus, neque legē postea transgrediamur, etiam quantacunque urgeat necessitas. Obediamus, & faciamus etiam nos ita, vt cum priuatis sint & facia opes in domibus nostris reposita, futurumque vt per eas etiam priuatę conferuentur. Quemadmodū si opes subditorum in regis promprianis conferuentur, per illas etiam regia securiores sunt: ita certē & in domo tua si pauperū opes repositis, & Dominico die collegeris, etiā tua securiores erunt. Erisq; dispensator opum illarū à Paulo ordinatus.

D. vero Augustinus explicans^a, quomodo dies Dominicus, & Sanctorum festa celebrari debeāt; Sciendum est, inquit, fratres charissimi, quod idco à sanctis Patribus nostris constitutum est Christianis, & mandatum, vt in solennitatibus Sanctorum, & maxime in Dominicis diebus, otium haberent, & à terreno negotio vacarent, vt paratiores, & prōptiores essent ad diuinū cultum, cum non haberēt, quod eos inde retardaret incommo- dum, relinquerentq; eo tempore terrenā sollicitudinem, quo facilius possent Dei intendere voluntati. Inde ipse Dominus per prophetam dicit^b: Vacatē & videte, quoniam ego sum Deus. At hi, qui diuersis curis ac negotiis implicati, hanc sententiam Dei spernunt, & diuinae contemplationi vacare nolunt, timeo quod in futuro iudicio illis ianuam Domini pulsantibus, atque aperiri poscentibus, Dominus respondeat: Amen dico vobis, nescio vos. Discedite à me omnes, qui operamini iniquitatem^c. Et qui modō Deum querere negligūt, ab ipso tunc respiciantur. Idcirco fratres, non sit vobis molestum, in Dominicis diebus, & in natalitiis Sanctorū, animo studere cultui. Dominicū ergo diem Apostoli & Apostolici viri ideo religiosa solennitate habendū sanxerūt, quia in eodē Redēptor noster à mortuis resurrexit. Quisq; ideo Dominicus appellatur, vt in eo à terrenis operibus, vel mūdi illecebris abstinētes, tantū diuinis cultibus seruiamus; dātes scilicet diei huic honorē et reueren-

Q ij

^a *serm. 251. de tempo.*

^b *Psal. 45.*

^c *Matth. 7. Luc. 13.*

Cur dies Dominicus ex Apostolorum institutione celebratur.

reuerentiam propter spem resurrectionis nostrae
habemus in illa.

a *serm. 6.*

D. verò Ambrosius^a docens quibus epulis & co-
potationibus Sanctorum festa colenda sint: Dicit
quit, mihi si non dolendum fuerit hoc peccatum
vos salutis immemores tunc fuisse, vt beatissimi
stolis Petro & Paulo honorificentiam minime
deritis, cum ipsos esse sciatis Doctores gentium
res martyrum, principes sacerdotum, nec voluerit
rum natalem nobiscum festiuissimum celebrare,
illic caelesti interesse conuiuio, in quo pro
tanta laetitia, substantiam vitae ipse nobis Domini
nistravit. Vultis autem scire quantis bonis fruatur
ritis; interrogate, fratres, qui tunc mecum pariter
runt, quam refecti à Dominica mensa discederent
quales secum domū spirituales diuitias reportarunt.
Igitur fratres, quotiescunque martyrum memorem
celebramus, praetermissis omnibus seculi ad honorem
ne aliqua dubitatione concurrere debemus, relictam
honorificentiam, qui nobis salutem profusione
guinis pepererint, qui tam sacra hostia pro nos
pitiatione Domino sunt oblata, praesertim cum
Sanctos suos omnipotens Deus: Qui vos honorat
honorat; & qui vos spernit, me spernit. Quis
honorat martyres, honorat & Christum; & qui
Sanctos, spernit & Dominum. Quinimo nolite
causa profectus, Sanctorum celebramus memorem
D. Basilius sentit^b, Non enim nostris indigent
ornari, sed nos ipsorum vitae historia & commemo-
tione, imitationis gratia indigemus. Quemadmodum
enim ex igne naturaliter emicat splendor; ex virtute
quoque praestanti diffunditur odor: sic & Sanctorum
commemoratione gestorum ad omnes prouenit
Sanctus Apollonius referente Gratiano^c, die Domini
nihil aliud agendum esse declarauit, nisi Deo
nullam operationem in illa die sancta agendam
tantum hymnis & psalmis, & canticis spiritibus
illam transigendam.

Sunt insuper diuersa concilia^d, quae statuerunt
Dominicum, & Sanctorum natalitia seu festa

Cuiusmodi e-
pulis & diui-
tiis Sanctorum
natalitia cele-
branda sint.

*Mat. 10. Mar.
9. Luc. 10.*

b *in Hom. de
Gordio marty-
re.*

c *in c. ieiunia.
de consec. dist. 3.
d. Concil. Ma-
gisco. 2. cap. 1.
Magunt. sub
Carolo Magno,
cap. 36. 37. Tri-
buriense sub
Arnulpho
Imp. cap. 35.*

estationibus, & computationibus, sed omnium cum honore,
 pietate, deuotione, & sobrietate veneranda, precibus
 & orationibus non sine lachrymis insistendum totis illis
 diebus, oculis manibusque ad Deum semper expantis.
 Dn. Albinus Flaccus Alcuinus, Caroli Magni Imp. preceptor
 quaestorem tractans, cur Sanctorum dies, quibus
 ad hoc seculo transferunt, summis laudibus & magna
 recolamus alacritate, inter alia dicit: Mos ecclesiasti-
 cus obinuit, dies illos non funebres, sed natalitios ap-
 pellare. Iure enim nasci dicuntur, qui de pressuris huius
 mundi tanquam de angustiis cuiusdam arctissimi ven-
 tris, ad illam spatiosissimam & lucidissimam caelestis
 habitacionis emittuntur latitudinem. Si ergo nos eorum
 fratres esse praesumimus, quos ita glorificatos adspici-
 mus, dignum est eorum felicitati congratulemur, & eo-
 rum letitia collatetur; fratrum nostrorum gloriae con-
 gaudemus; eorumque triumphis, quibus per diuinum
 auxilium diabolum vicerunt & seculum, dignis laudibus
 caelestes eorum natales debita alacritate veneremur.
 Nam si eos lugubriter, aut cum mœrore transigamus,
 duplici redarguemur errore, quia videmur aut non cre-
 dere eos ad gloriam transisse, & ideo quasi mortuos lu-
 gere: aut si scimus eos felicitati donatos, & non con-
 gratulemur, gloriae illorum inuidere conuincimur. Et
 cum antiquos natalitia sua, vel suorum affinium, quibus
 in hanc miseram effusi sunt vitam, tanta alacritate in-
 uenimus celebrasse, ut in his etiam omni corporea vo-
 luptati licenter operam darent: quanto nos spirituali
 hilaritate sanctorum Patrum natalitia cõuenit celebra-
 re; quibus non ad miseras nascuntur, sed de miseriis ad
 gaudia transierunt, sine fine possidenda. Non nos cor-
 poralibus illecebris resoluentes, ut faciebant pagani, ve-
 rum canticis spiritualibus, hymnisque caelestibus in
 Christo tripudiantes, ut Christiani. Quamuis non de-
 negemus etiam corporaliter aliquantulum remissius
 quam ceteris diebus esse viuendum, propter quosdam
 (ut reor) hebetiores (inter quos Dominos canonicos &
 alios ecclesiasticos non arbitror numerandos) qui nihil
 putant esse festiuium, nisi quod viderint corporali dele-
 ctatione mellitum. Sanè, quia Sanctos eosdem ad hanc,
 O iij quam

*a in lib. de di-
 uin. offic. tit. De
 feria sexta, que
 est paschense.*

quam diximus felicitatem, per afflictionem nunc
ramus peruenisse temporale, necesse est, vt sic
eorum congaudemus latitij: sic temporali quope
rum compatiatur angustia: quatenus per omnia
sequentes vestigia, ad eadem illis intercedentibus
mur pertingere gaudia. Ad quod signandum par
tibus eadem natalitia diebus, quas vulgo vigilia
appellamus, solito parcius vescentes, eadem
debitis ieiuniorum obsequiis, & maceratione
deuotè præuenimus, vt per pridianam purifica
nentiam, dignius celebremus sequentis festi beat

*Vigilia Sancto
rum cur inisi
tuta.*

Cæterum dato, & concesso, etiam inter ecclesie
hebetiores esse, quibus permittendum videatur
diebus aliquantulum remissius, & hilarius
comedant, quam cæteris diebus, at tamē nequar
randum arbitramur, vt in Sanctoꝝ nomine,
re haustus seu potus aequales sibi mutuo prop
ad epotandum obligent, ac inuitos importunum
gant: tales enim etiã si laici sint, cætere D. Aug
grauissimam Sanctis iniuriam irrogant, & sacro
nonum b violatores sunt. Ab illis verò Sanctoꝝ
veritate gaudia festiua celebrantur, qui ipsorum
virtutum, scilicet sobrietatis, abstinentiæ, pietatis
nentia & similiū sequuntur. Solennitates eorū
rum exhortationes ad sanctitatem illorū sunt: vt
non pigeat, quos celebrare delectat. Sed nos
gaudere cum Sanctis, & eorū virtutes nolumus

*An in Sancto
ꝝ nomine vel
honore alteri
propinare li
ceat.
a serm. 232. de
temp.
b c. nullus pres
byterorū. dist.
44.*

Qui verò illos in quantum potuerit noluerit
eorum beatitudinem non poterit peruenire. Sed
aliquis: Quis est, qui possit beatorū martyrum
sequi? Huic nos cum D. Augustino c respondemus
non solum martyres, sed & ipsum Dominū, cum
adiutorio, si volumus, possumus imitari. Audite
sed ipsum Dominū generi humano clamantē
à me, quia mitis sum, & humilis corde. Audite
trum Apostolū admonentē: Christus pro nobis
est, nobis relinquens exemplum, vt sequamur
eius. Vt si illius & aliorū martyrum in passio
tribulationibus vestigia sequi nolumus, alias
confessione sequamur virtutes, vt si non marty

*c serm. 47. de
Sanctis.*

*d Matth. 11. c.
qui scit. 2. q. 6.*

*e 1. Petri 2. c.
cum Marthe.
de celebr. m. ff.*

moriamur confessores. Et cum manifestum sit, sicut D. Bernardus ait^a, Sanctorū solēnitates ad animas magis, quam ad corpora pertinere, dignum est, vt prius anima satiatur, quod hac portio sine dubitatione, & sine comparatione sit potior: & quę animatum sunt, animę plus accipiant, quippe naturali quadam eis cognatione coniuncta. Quibus propterea quoque Sancti isti cōpatiuntur amplius; propterea magis desiderāt animarū bona, & plus earū refectionibus delectātur; quoniā & ipsi similes nobis fuere passibiles, & ipsi peregrinationis huius & exilij miserabilis deplorauere molestias; & ipsi graue huius corporis onus, et tumultus seculi, & tērationes experti sunt inimici. Nulli itaq; dubiū quin gratior eis sit, & multo acceptabilior illa festiuitas, qua intenditur epulis animarū, quā sit ea, quę celebratur à secularibus curā carnis perficientibus in desideriis voluptatū.

a in serm. de festo omnium Sanctor.

Quocirca diabolica fraude inescati ac decepti nobis videtur, qui nunc in honorem quasi Sanctorum, eorum occurrentibus festis, comessationes, & cōpotationes agunt, perinde ac si Sancti illis genio indulgētes Deo placuissent, & iam potatorum & comessatorū patroni essent. Atque hoc modo, pro dolor, ab ecclesię cātoribus seu musicis sanctę Cęcilię festū celebratur; quos cupere tunc orationis esse memores, quā pia mater Ecclesia in illius honorem Deo canit, dicens: Deus, qui nos annua beatę Cęcilię virginis & martyris tuę solennitate lætificas: da vt quam veneramur officio, etiam pię conuersationis sequamur exemplo. Si Deum hac oratione deprecamur, vt S. Cęciliam, quam veneramur officio ipsius festo occurrente, pię conuersationis sequamur exemplo, an ne istud fieri debere comessationibus, & ebrietatibus sancti Patres docuerunt? Quinimo ab his accepimus, quod ipsa cilicio & ieiuniis membra sua domuerit, & Deum assiduis gemitibus exorauerit: & cantantibus organis in die nuptiarum suarum, non lasciuę ac petulantę, vt nunc fit, cum suo sponso Valeriano tripudiabat, sed in corde suo soli Domino decantabat, dicens: Fiat Domine cor meum, & corpus meum immaculatum, vt non confundar. Ipsa semper euangelium Christi gerebat in pectore: & nequę

O iij diebus,

diebus, neque noctibus vacabat à colloquiis
& oratione. O vtinam omnes cantores & ecclesi-
huiusmodi piæ conuersationis exemplo S. Cæcili-
quam patronam sibi constituunt, sequerentur. Sed
eò cœcilitatis ac dementiæ iam multi deuenerunt.
lius festiuitatem non cilicio & ieiuniis, sed comessati-
nibus, ebrietatibus, tripudiis, lasciuis ac impudicis
tilenis inter epulas venerandam putent, ad omni-
quitiam ac lasciuiam propensiores, quàm ad vixen-
dationem, ieiunia & orationes. Atque hunc ferent
dum omnes artifices ac opifices aliquè Sanctorum
patronum sibi delegerunt colendum. Ita vt huius
cultu ac ritu ad ethnicismum seu atheismum redi-
deamur. De talibus Sanctorum cultoribus D. Augu-

a epist. 64. ad
Aurelium. 99
c. comessatio-
nes. dist. 44.

b lib. 20. contra
Faustū cap. 21.

c Hom. 27. in
epist. 1. ad Co-
rinth.

Ebrietas an-
xietatis mater,
& diaboli la-
sitiā.

nus scribens a: Comessationes, inquit, & ebrietates
concessæ & licitæ putantur, vt in honorem beatorum
rum martyrum non solum per solennes dies
ipsum quis non lugendum videat, qui hæc non
oculis inspicit) sed etiam quotidie celebrentur.
sceditas si tantum flagitiosa, & nõ etiam facile
quibuscumque tolerantia viribus sustentandam
remus. Et idem Augustinus alibi b: Qui se in
martyrum inebriant, quomodo à nobis approbati
sunt, cum ea etiam si in domibus suis id faciant, i-
disciplina condemnet? Alia est disciplina Christianorum
alia luxuria vinolentorum, vel error infirmorum.
Io. Chrysostomus contra eos, qui post hymnos sacros
& diuina mysteria Deo eiusque Sanctis celebrant
ebriant, verba faciens c: Orationum, ait, tempus
ebrietatis, & quidem semper, maximè autem in
nitatibus: solennitas enim propterea instituta est
vt turpiter viuamus, neque vt peccatis abundantem
præsentia tollamus. Audisti hymnos sacros, vidisti
ptas spirituales, in regia mensa discubuiisti, imple
Spiritu sancto, simul cum Cherubim in choris
focius factus es supernis potestatibus. Noli tantam
tiam abijcere: noli thesaurum effundere: noli te
tati dedere, quæ anxietatis mater est, diaboli lasiti-
numera pariens mala: hinc enim morti similis
hinc grauedo capitis, hinc morbi, & obliuio, &

imago. Præterea ne amico quidem vellem, ut ebrius obuiam fieret. Cum autem Christum intus habeas, audes, queso, tantum vini ingurgitare? Sed delicias amas. Igitur ab ebrietate cessa: etenim ego te in deliciis esse volo, sed in veris, quæ nunquã languescunt. Quæ igitur veræ deliciae sunt, quæ semper florent? Voca ad prandium Christum, participem rerum tuarum facias, vel suarum potius: hoc unum tam habet voluptatem, & semper florentem. Verum sensibilia nõ huiusmodi sunt, sed simul & apparent, & abolentur; & qui in deliciis est, nihil melius se habet, quàm qui in nullis est deliciis; imo peius. Ille enim tanquam in portu sedet, hic tanquam in fluctibus & morborum obsidionibus, tantum astum ferre minime potest. Si ergo sententia sanctorum Doctorum præfata comestationes laicis damnabiles sunt, multo magis ecclesiasticis ad gehennam imputantur.^a

Si quis verò dixerit, inueteratam consuetudinẽ non posse, aut admodum difficulter, relinquere. Hoc ipsum etiam nos fatemur cum D. Ioh. Chrysostomo^b; adeo fortis est consuetudo mala, ut, licet res pessima ac turpissima sit, statim abijci non possit, nec tempore breui, nisi vi incidatur, ac deijciatur. Quod fiet, si publico edicto seu statuto sub graui pœna vel mulcta inhi-beantur prædictæ comestandi ac compotandi consuetudines. Nam ubi est timor, facile soluitur consuetudo, etiam si valde diuturna sit, & necessaria. Tamen si voluerimus prudentes esse, & nostræ salutis curam habere, possumus nostrâ sponte, & nulla pœna coacti, à mala consuetudine deliterere, & in bonam consuetudinem nos reducere: & sic posteris nostris non paruam dabimus occasionem eadem imitandi, & accipiemus etiam nos mercedem eorum quæ ab his bene agentur. Nam qui initium bonæ viæ præbuerit, hic author est eorum, quæ & ab aliis fiunt, & duplicem recipiet mercedem: tam pro his quæ ipse recte facit, quàm quibus alios in optimã illam induxit viuendi rationem^d. Dolendum profectò, eò rediisse Christianorum mores, & præsertim clericorũ, ut quàm olim ex religionis commodo ac profectu erat festa insistuere, tam nunc præstare ferè videatur, eadem antiquare, & abrogare, cum magna pars Christianorum

Vera delicia.

a c. f. dist. 44.

b Hom. 3. de pœnit. & lib. 3. aduers. vitup. vitæ mo.

c Chrysost. ad popul. Hom. 7. 14. & 18.

d Chrysost. Hom. 56. in Genesim.

otium istud festorum, non ad orandum, non ad
 diuina, & verbum Dei audiendum, aliq; pia
 legendum vel meditandum (cuius rei causa de
 sed ad omnifariam bonorum morum corrupcionem
 gendam, in dies magis magisque impudenter
 dicitans se id animi gratia facere, quasi plane
 tiens cum Platone, qui ob illud ipsum, Deum
 festa sacra instituisse aiebat ^a: Atque ita belle
 perinde in hac re, vt in multis aliis imitatur.
 tantum absuit, vt maiores nostri fecerint, vt etiam
 ipsum audacter eisdē ethnicis vitio dederint, vt
 tulliano ^b, qui de Cæsarium solennibus factis
 Propterea, inquit, publici hostes Christiani, qui
 ratoribus neque vanos, neque mentientes, neque
 rarios honores dicant. Grande videlicet officium
 & choros in publicum educere, vicatim epulas
 tem tabernæ habitu abolere, vino lutum
 teruatim cursitare ad iniurias, ad impudēti-
 nis illecebras, sicine exprimitur publicum
 publicum dedecus? hæccine solennes dies prin-
 cent, quæ alios dies non decent? Qui obseruant
 nam de Cæsaris respectu, si eam propter Cæsarem
 runt, & malorum morum licentia pietas erit
 luxuriæ religio deputabitur. O nos merito dicitur
 cur enim vota & gaudia Cæsari casti, & sobrii
 bi expungimus? cur die leto non laureis postea
 mus? nec lucernis diem infringimus? honesta
 lennitate publica exigente inducere domum
 alicuius noui lupanaris, &c. Non putauit Tertul-
 futurū, vt prædicta in nostros Christianos aliquid
 derēt, qui hoc producto loco ethnicos deridet,
 cheu, venit tēpus, quod illos potius Cæsari, quam
 & Sanctorū eius festa celebrare cōspiciamus. In-
 tur Deus, vt Pōtifices & Episcopi nostri tandem
 stino suo vigori, obseruationi, ac venerationi

^a vt refert Polyd. lib. 6. de ver. inuent. cap. 8.

^b in apologe. aduers. gentes cap. 35.

Vtrum dies nostros natales comestationibus & cōpotationibus celebrare non possimus? C. P. X.

SI quis verò interroget, an dies nostros natales possimus comestationibus & cōpotationibus celebrare? huic respondendū putamus, quod cum